

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe

vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 20.

V Ljubljani, 31. oktobra 1896.

Leto XIII.

Obseg: Motavunska pasma. — Konjerejčeva opravila meseca novembra. — Narodnogospodarsko ravnanje. — Umetna gnojila za vinograde. (Dalje in konec.) — Pregledovanje zemljarskega katastra. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Motavunska pasma.*)

Okoliš tega plemena je gorenje Predarlško, zlasti

dolinski in sodni okraj Motavun, potem srednja ilška dolina, ki spada k sodnemu okraju Bludencu, ter večje njene sodoline (klošterska, valzeška).

Velikost in teža. Srednja višočina dorastlih krav je 125.5 cm, povprečna telesna dolžina 156.3 cm, navadna teža 400 kg (vsa števila so seveda povprečna.)

Barva. Dlaka je svetlejša ali temnejša sivo-rjava, in prav pogosto je na posameznih delih nekoliko svetlejša. Praviloma sta glava in prednji del temnejše, križ, zadnji del zadaj, trebuh spodaj in spodnji

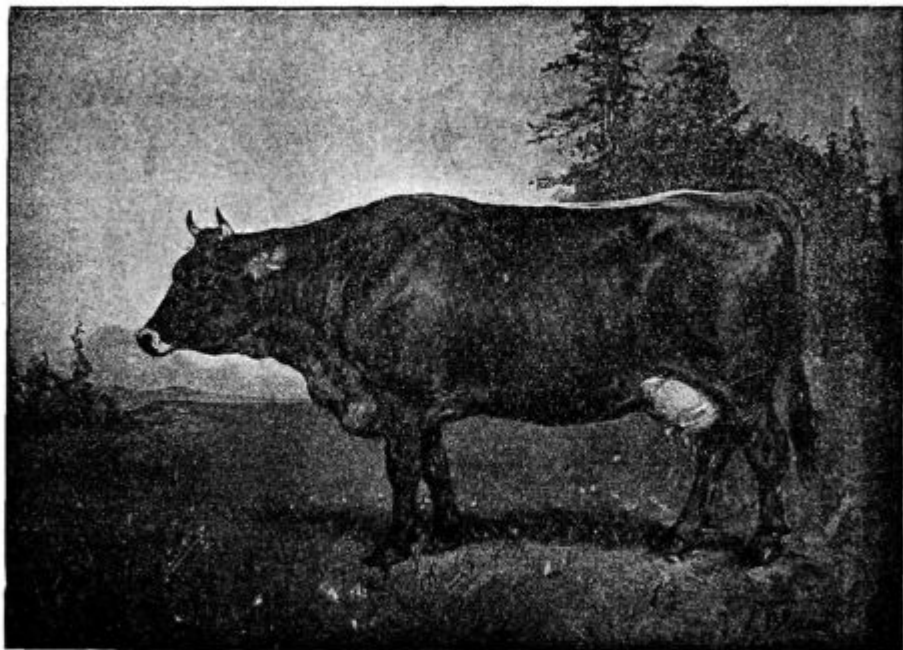
deli nog svetlejši barve. Okrog gobca je zelo svetla proga, enaka tudi po hrbtu in nad ledji, in svetla je dlaka tudi v ušesih. Le pas okrog gobca meji neposredno

na temno barvo, drugod se barva ne sme hitro menjati; belih znamenj žival ne sme imeti. Sluznica v nosu, jezik in trepalnice imajo temno barvilo, z dlako pokrita koža pa je ali popolnoma ali pa večinoma naravne mesne barve. Konci rogov, parklji in repov šop so vselej rjavocrni.

Oblika života. Glava je prav razmerna in prijetne vnanjosti, čelo med velikima očesoma široko in vglobljeno, nos

daljši kakor čelo, gobec in lici široki, uhlja precejšnja, rogova zmerno na stran, potem naprej in kvišku zavita.

Vrat je primeroma kratek in mesnat, ter se drži života brez vdrtnine (zaseke) ob plečih in vihru.

Podoba 43.

*) Iz dela: „Album govejih plemen iz avstrijskih planinskih dežel.“ Glej tudi šte. 10., 14., 15. in 19. let. „Kmetovalca“.

Život je lepe oblike, ima obširno oprsje, primerno vzbočena rebra in široko medenico. Viher je za spoznanje višji kakor ravni hrbet, je lepo zaokrožen, tako širok in plitev kakor hrbet in ledja. V lakotnicah je život polen, križ in sploh zadnji del je širok in razmeren, rep obilno srednje dolg.

Noge so v vsi svoji rasti brez hibe, v vseh svojih delih krepke, pa ne pretežkih kostij. Pleča so dolga in poševna, noge mišičaste, stegna posebno dolga, široka in polna. Skočni členi in golenice so bolj suhi, biclji kratki parklji trdi.

Koža in dlaka sta močni in mehki.

Vime in mlečnostni znaki so ugodno razviti; posebno zadnji del vimena večkrat sega prav tja za skočne člene.

Koristna svojstva. Malo plemen je v planinskih deželah, ki bi bila tako porabna, kakor je to. Mlečnost je prav povoljna, kajti ni težko od krave povprečno dobiti po 2500 l dobrega mleka; izmolzene pa se dajo prav dobro opitati. Meso mladih volov je tako mehko in sočno, kakor najboljših pasem. Delo motavunskih volov je povoljno; živali mirno in izdatno stopajo in so jako vztrajne. Motavunce posebno to priporoča, ker se lahko prilagodijo razmeram različnih krajev.

Tržišča in cene. Vnanji trgovini služijo večji letni in mesečni semnji v motavunskem in bludenskem okraju; najvažnejši je glavni semenj v Šrunsu 21. in 22. dne septembra. Na njem se pokupi največ živine za vnanje dežele in tam se tudi določajo cene, ki so po vseh večjih predarlskih tržiščih v zlati veljavi (Napoleons d'or). Kakor se menja nadavek zlatemu denarju, tako se menjajo tudi cene; zadnjih 10 let je stala srednje težka žival (kakih 400 kg) 130 do 240 gld.

Konjerejčeva opravila meseca novembra.

Sedaj se uže da določiti, če je kobila breja. Po tem se tudi ravna njeno oskrbovanje.

Če je kobila breja, spozna se po tem le: Prva znamenja so, da kobila pri žrebcu več ne stoji, da je postala mirnejša, dobila zopet navadno slast do krme in polnejše lakotnice. Polni sprednji del trebuha nikakor ni merodajen, ker je tak le zaradi krmljenja velikih množin sena ali slame. Mladiča otipljemo najlaže ob levi lakotnici. Ob desni lakotnici ovirajo to tam nakopičena čreva. V drugi polovici brejosti moreš uže zapaziti pregibanje mladičeve. Najbolje čutiš to pregibanje, če deneš kobili roko pod trebuh, kadar pije. Tudi vidi se lahko pregib, zlasti če pelješ kobilo na sonce in jo tako postaviš, da sonce obseva trebuh. Proti konci brejosti se vime napne, spolovila pa so taka, kakor bi bila otekla.

Na breje kobile posebno pazi; varuj jih sunkov in otisov, utrujenosti in strahu, prehlajenja ter boleznij v prebavilih. Brejo kobilo krmi dobro ter uvažuj, da s kobilo vred rediš tudi mladiča v njenem telesu, kateri zelo hitro raste in mora iz krme, katero povžije mati, narediti veliko mesa in kostij. To so tvarine, ki vse sestojijo iz beljakovin in raznih solij. Zato ne pokladaj samo sena in slame, ker nimata dovolj potrebnih snovij za mladiča. Če se jih pa krmi preveč, raztegne se želodec in drob, ki potem tiščita na mladiča, kar je lahko zelo nevarno. Iz tega vzroka je krmljenje zobanja zelo potrebno. Da pa more kobila to tečno hrano dobro prebaviti, ne da bi se ji zaprlo ali bi dobila grižo ali tudi težko sapo, zato skrbi, da se kobila dovolj pregiblje na prostem. Če

nimaš primerne, lahkega dela za brejo kobilo, spusti jo na prosto, ali pa jo pelji na izprehod.

Če bodeš z brejo kobilo ravnal tako, ne bode ti izvrgla; dobil bodeš krepko žrebe, ki ne bode nikdar bolehalo na navadnih žrebetnih boleznih, kakor so: božjast, driska, smolika i. t. d.

Ta mesec je za konje manj dela, zato tudi ne pridejo mnogo iz hleva in zato je potrebno hlev razkuževati, oziroma čistiti. Ob lepih dnevih naj se konji snažijo pred hlevom, hlev pa naj se med tem časom prevetruje.

Mlade konje najprej vadi, zlasti jih uči privzdigovati noge in s trkanjem s kako trdo rečjo ob kopito jih pripravljaj na podkavanje. Izjemno, in če je res potrebno, prireže naj dober in zanesljiv kovač kopita primerno; sicer pa na prostem vzrejenemu mlademu konju nikdar ni treba rezati kopit. Tudi je ta mesec dovolj časa vaditi konje na prepeljavanje in vpreganje.

Narodnogospodarsko ravnovesje.

(Z ozirom na dolenske razmere.)

Kdo še ni slišal besede ravnovesje ali ravnotežje? Kaj je to? Ako na vago (tehtnico) denemo ravno toliko utežij, kolikor težko je blago, katero hočemo nekako izmeriti (pretehtati), pravimo, zdaj je ravnotežje ali ravnovesje, t. j., moč ali sila blaga je enaka naloženim utežim. Kadar smo pri tehtanju dosegli ravnovesje ali ravnotežje, smo veseli in zadovoljni, da smo pogodili, kar smo hoteli. Tako smo tudi v vsakdanjem življenju v mnogih položajih in razmerah zadovoljni, ako smo dosegli ravnovesje. Nekdo je na pr. dolžan toliko in toliko, drugi pa njemu ravno toliko dolgujejo; njegovi dolgovi so enaki njegovim terjatvam, „pasiva“ so tolikšna, kolikoršna „aktiva“, torej je ravnovesje med njimi. Da se ravnovesje ohrani, na to morajo gledati posebno trgovci. Njihov inventar (t. j. njihovo blago) in njihove terjatve morajo biti vsaj tako velike, kakor so njihovi dolgovi. Slabo je trgovčovo stanje, ako „pasiva“ zelo presegajo „aktiva“. Tak trgovec ne more izhajati dolgo, on pride „na boben“, „prekucne“, napravi „konkurs“, „krido“ ali — kakor navadno pravijo — on „falira“. Na to, da si ohrani ravnovesje, pa mora gledati ne samo trgovec, ampak vsak gospodar, vsak kmet, vsak človek.

Osobito mora kmetovalec v mnogih ozirih, prav za prav v vseh oddelkih svojega gospodarstva, gledati na to, da si ohrani ravnovesje: pri poljedelstvu, živinoreji, vinogradstvu in pri skupnem gospodarstvu. Ko kmet žito pridela in je proda ali doma porabi, odtegne s tem polju veliko redilne moči. S tem zgubi polje ravnovesje, ako ga kmet po žetvi dobro ne obdela, ne preorje in ne pognoji dobro. Ako kmet svojih travnikov ne trebi, ne gnoji, s tem zgube, na svoji rodovitnosti, zgube ravnovesje. Isto velja pri vinogradih, ako so slabo obdelani. Ako kmet proda par velikih voličev, mora skrbeti, da si priredi ali kupi druge, če tudi manjše voličke; saj živina hitro raste. Tako ostane živinorejec v ravnovesju.

V obče so pa mnogi dolenski kmetje že zdavnaj ravnovesje izgubili, ker so skoraj vsi zelo zadolženi — ne, popolnoma niso še prišli iz ravnovesja, ker nimajo še vsi več dolgov, kakor je vredno njih skupno premoženje. Vender so v obče na Dolenskem, osobito med Krko in Savo, pa tudi v Belokrajini, razmere gledé narodnogospodarskega ravnovesja neugodne.

V teh vinogradnih krajih se je od nekaj prebivalstvo preveč zanašalo na vinski pridelek. V vinograde se je veliko vtaknilo. Vinogradi pa večkrat niso dali to-

liko, kolikor se je pričakovalo. Mislilo se je, da bodo dohodki večji kakor so bili troški; to je vinogradnike goljufalo in prišli so iz ravnovesja, ker ni bilo dobrih vinskih letin, ali ker je bilo vino prepoceni, ali ker se ga je doma preveč popilo. Živinorejci so v tem oziru srečnejši; pri tej panogi gospodarstva je več stalnosti. Zato so si Gorenjci bolj pomagali kakor Dolenjci. Vsled trtne uši so se tudi Dolenjci bolj poprijeli živinoreje, in tako so se trudili ohraniti v svojem gospodarstvu ravnovesje. Sicer se pa tudi s tem hočejo obvarovati gotove pogube, da delajo nove vinograde, kajti z vinskimi pridelki si bodo zopet pomnožili svoje dohodke, če tudi morajo zdaj veliko vtakniti v rigolanje, gnojenje in zasajenje novih vinogradov. V tej zadevi se trudijo razni faktorji, da se ohrani med ljudstvom ravnovesje; pri nas se v tej zadevi trudijo kmetijska družba s podružnicami vred, kranjska hranilnica, dežela, država. Ali mar ni prav, da kranjska hranilnica podpira dolenjske vinogradnike? Ali mar ona radi tega to dela, ker so jo zalagali in jo še zalagajo Gorenjci z novci? Morala bi torej podpirati Gorenjce! Ne; kajti Dolenjci so jemali na posodo in so tako kranjski hranilnici dajali dobiček. Ona torej nam le nekoliko vrača, če tudi nam tega seveda ni dolžna. Mi bomo pač dolžni, da jej bodemo vračali in točno plačevali obresti, kadar bodemo imeli iz novih vinogradov boljše dohodke. Stari vinogradi, na katerih je večkrat sama hranilnica bila vknjižena, so itak bili veliko manj vredni. S tem je torej pomagala hranilnica, da se ohrani ravnovesje pri vinogradstvu. Isto storita tudi dežela in država, ki dajeta za nove vinograde brezobrestna posojila.

Teh pomočij bi ne bilo toliko potrebno dolenjsko prebivalstvo, ako bi bilo samo premožno. Toda ono je zelo zadolženo. Dočim v drugih delih naše dežele, osobito na Gorenjskem, razmerno veliko bolj nalagajo v hranilnico, jemljejo Dolenjci na posodo. Radi tega se Gorenjcem ravnovesje obrača bolj na dobro stran, Dolenjcem pa na slabo. Pri nas na Dolenjskem tudi nimamo občinskega premoženja. Zavoljo tega se morajo občinske potrebe poravnati le z davki, z občinskimi nakladami. Utegne mi kdo ugovarjati. Saj imamo tudi na Dolenjskem že javne blagajnice, posojilnice in hranilnice; te so vendar bogate, ker bi sicer ne posojevale. No, ti zavodi niso nič drugega, kakor posredovalnice, da se ohrani narodnogospodarsko ravnovesje. Pri hranilnicah (na pr. v Novem Mestu) in posojilnicah, katerih je že več na Dolenjskem, nalagajo na obresti ljudje tiste novce, katerih ravno ne potrebujejo, drugi pa pridejo in jih vzamejo na posodo. Pri tem imajo težek posel upravniki teh zavodov. Ti morajo paziti, da denar dajo v dobre roke, da ga ne izgubé. Z narodnogospodarskega stališča jim je pa treba paziti še na nekaj, namreč na to, da posojilnice in hranilnice svoj denar posojujejo in ne tujega, t. j. tak denar, ktereja so doma nabrale, kateri jim je bil prinešen prostovoljno, kateri torej ni bil izposojen. V tem ugodnem položaju je gotovo že več posojilnic. Ako posojilnica deluje v sodnem okraju, lahko reče, da vzdržuje narodnogospodarsko denarno ravnovesje v svojem delokrogu, kajti njeni dolžniki so ji nekako toliko dolžni, kolikor je ona dolžna svojim upnikom (hranilničarjem, udom), kateri vsi, prvi in drugi, so prebivalci dotičnega okraja. Učeno govoreno bi se torej reklo: Dotični okraj ni pasiven (zadolžen). To pa vendar ni res, ker so prebivalci okraja veliko več dolžni drugim hranilnicam (kranjski, ljubljanski mestni, kočevski, celjski, breški i. t. d.) in drugim upnikom, kakor imajo svojega denarja v teh zavodih naloženega ali drugam izposojenega.

Umetna gnojila za vinograde.

(Dalje in konec.)

V kupčiji se tudi dobe že v ta namen zmešana gnojila, vinogradska gnojila, na pr. kalijev amonijev superfosfat, kalijev superfosfat, amonijev superfosfat in solitrov superfosfat. Tako zmešana gnojila se nikakor ne priporočajo, kajti trgovec zmeša, kakor se mu poljubi, ter taka gnojila lahko veliko draže zaračuni, kakor vsak gnoj posebej. Vedno naj se torej kupujejo posamezna, nemešana gnojila.

Kakor povsod, dogajajo se sleparije tudi pri nakupovanju umetnih gnojil. Da se to prepreči in se vinogradnik obvaruje sleparije in oderuštva, stavila si je c. kr. kmetijska družba kranjska nalogo, da hoče sama naročevati tudi vinogradska gnojila ter jih potem oddajati posameznim naročnikom. Na ta način so gnojila ne samo mnogo cenejša, ker jih bode družba naročila mnogo skupaj, ampak bode tudi mogoče natančno nadzorstvo, da bodo poslana gnojila imela v sebi dogovorjeno množino redilnih snovij.

Naj torej vsakdo, kdor misli prihodnje leto svoje trte gnojiti z umetnimi gnojili, naroči potrebno množino gnojil pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani. To pa naj stori čim prej, da družba gnojila naroči o pravem času.

Naročitve naj nikdo ne odlašaja na drugo leto. Sedaj bo treba trtam večkrat gnojiti, ker drugače bodo le slabo uspevale, malo sadu donašale, ter bodo tudi raznim boleznim bolj podvržene. Letošnji dež je spral nekaj redilnih snovij jako globoko v zemljo, tako, da bodo prihodnje leto komaj prišle rastlinam v prid; zato bo moral vsakdo prihodnje leto še enkrat gnojiti. Kdor bo svoje vinograde gnojil enakomerno in zadosti, bodisi z umetnim ali s hlevskim gnojem, tistemu bodo tudi trte vsako leto kolikor toliko enakomerno rodile. Kdor pa eno leto prav močno zagnoji, potem pa 10, 20 ali še več let nič, onemu bodo tudi trte neenakomerno rastle in različno rodile. Prva leta, ko ima trta mnogo redilnih snovij na razpolago, raste prav bujno, pa nastavlja malo sadu, pozneje se pa vrši nasprotno. Ker pa rast ni v pravem razmerju z rodovitnostjo, se vse slabše razvije in slednjič trta opeša.

Kako močno naj se gnoji.

V krajih, kjer trt leta in leta niso gnojili, treba jim je močno gnojiti vsaj prva leta po zasaditvi, da se zemlja zboljša. Močnejše je treba gnojiti trtam tam, kjer jih na dolgo obrezujejo in visoko vzgajajo ter po letu malo mandajo (prikrajsujejo), kakor pa v krajih, kjer trte obrezujejo na kratko, vzgojujejo nizko in pridno mandajo. Umevno je, da trta tem več hrane potrebuje, čim bolj divje in močno raste, čim več poganjkov se ji pusti in se ti ne prikrajsujejo.

Preiskovanja so dognala, da vzemo trte na leto enemu hektarju (10.000 m²) skupaj 117 kg dušika, 91,6 kg kalija in 26,5 kg fosforove kisline. To množino snovij moramo mi torej vsako leto zemlji zopet povrniti, ako hočemo, da nam bodo trte enakomerno uspevale in donašale sad.

Vendar pa ni treba, da damo trtam, bodisi z umetnim ali s hlevskim gnojem, ravno toliko snovij, kolikor jih na leto izsrkajo iz zemlje, torej v gori navedeni množini, temveč se lahko da z gnojem nekoliko manj, ker nekoliko odstotkov teh snovij dobijo trte od drugod. Tako na pr. pride na leto z dežjem in s snegom nekaj odstotkov dušika v zemljo, s trtnimi odpadki (ako se ne pobere čisto iz vinograda), z listjem, z lesom i. t. d. nekaj odstotkov kalija in fosforove kisline. Zato vsakdo

prav dobro stori, ako trtne odpadke na drobno razseka ter podkoplje, mesto da bi jih znosil iz vinograda in sežgal; s tem zemljo nekoliko zagnoji in znatno zrahlja. Če to ponavlja leto za letom, bo vinograd jako zboljšal; vsled nastale sprstenine (humusa) laglje dohajata do korenin gorkota in zrak, kar pospešuje rast rastlin, in močen dež ne napravlja škode, ker sprstenina hitro popije veliko vode. Čim bolj črna je zemlja, tem hitreje in bolje dozori grozdje, ker se črna barva bolj segreje od bele.

Srednja gnojitev za vsako leto in na 1 ha ($1\frac{3}{4}$ orala) bi bila, ako bi se porabilo 150—170 metriških stotov razkrojenega hlevskega ali $5\frac{1}{2}$ —6 metriških stotov umetnega gnojila ali 30—50 m. st. hlevskega in $4\frac{1}{2}$ metr. stotov umetnega gnojila.

Umetnih gnojil se vzame, če se ne rabi nič hlevskega gnojila:

3 — $3\frac{1}{2}$ q 18 % superfosfata ali $3\frac{1}{2}$ —4 q Tom. žlindre, $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$ q čiljskega solitra,
1 q žveplanokislega kalija ali 4 q kajnita.

Če računamo na 1 ha 7700 trt (sajene a 1:30 : 1 m) pride na vsako trto 87—88 gr ali 1 kg na 11—12 trt. To množino je potem treba vsako leto ponoviti. Koliko bi to stalo, tu ni mogoče navesti natančno, ker se troški ravna po naročitvi. Povprečno bi to stalo na mestu v vinogradu 30—35 gld. in ne 65—70 gld. kakor je bilo po pomoti navedeno v zadnji številki „Kmetovalca“. Vsa-komur se bo to predrago zdelo; pomisliti pa mora, koliko več mu bodo rodile trte, gnojene z umetnim gnojem.

Koliko naj si vinogradnik naroči enega ali drugega gnojila, lahko zračuna, ako množino snovij, ktere name-rava dodati trtam, deli z odstotki redilnih snovij v naročenem gnojilu. Ako na pr. hočemo dati na 1 ha 54 kg fosforove kisline v superfosfatu, ki je ima 18 % v sebi, tedaj rabimo tega gnojila $54 : 18 = 3$ q ali 300 kg.

Kako in kdaj naj se umetna gnojila podkopavajo ali trosijo.

Podkopavanje se lahko vrši na različne načine, in sicer:

a) Umetni gnoj se potrosi kakor hlevski gnoj po celem vinogradu (kakor se dela po Vipavskem in Primorskem) ter se potem podkoplje z istersko šapo ali s kopalnico, ali se podorje, in sicer 25—30 cm globoko, torej tako globoko, kakor se mora pravilno vršiti prvo okopavanje.

b) Izkoplje se jamica okoli posamezne trte, v strmi legi samo za trto, in v njo se natrosi umetnega gnojila. Tu je posebno treba paziti, da gnoj ne pride preveč blizu lesa, še manj pa približno glavnih korenin; umetni gnoj je močan in bi utegnil v takem slučaju korenine ožgati. Tako gnojenje je posebno priporočljivo pri mladih trtah, ker njih korenine ne segajo daleč.

c) Po sredi vrst se izkoplje 40 cm širok ter 25—30 cm globok jarek (pri mladih trtah bolj blizu, pri starejših bolj po sredi vrst), vanj se gnoj posuje enakomerno in se potem zakoplje.

d) Kjer čez zimo trte zasujejo, se spomladi, predno se trte odsujejo, med vrste potrosi gnoj ter se potem pri odsipanju zasuje.

Jako umestno je, ako se poleg umetnih gnojil rabi tudi hlevski gnoj ali pa dobro razkrojen mešanec, ker zemljo rahlja. Vsakdo pa naj pazi, da vzame gnoj, ki je že dobro razkrojen, posebno mešanec, ker drugače prenašanje poveča troške, gnoj pa malo izda, če ni dobro razkrojen. Da je mešanec pripraven za gnojitev, mora ležati na kupu 2 leti, med tem časom pa ga je treba

večkrat politi z gnojnico ali s človeškimi odpadki, in premetati na 2—4 mesece.

Vzemimo način gnojenja, kakor smo je omenili pod b) ali c). Najprej potrosimo malo hlevskega gnojila, naj pa enakomerno umetnega gnojila. Pri načinu pod b) se umetni gnoj trosi z zmerjeno posodico (ponvico ali s čim enakim); tako dobi vsaka trta enako množino.

Ta gnojila je treba dobro zmešati in takim, ki se rada sprimejo, n. pr. čiljski soliter, je dobro primešati suhega peska ali pepela.

Gnojila, ki se počasneje razkrajajo, n. pr. Tomaso-vo žlindro, kajnit, gvano itd., je treba podkopati že jeseni, hitro razkrajajoča gnojila pa, n. pr. superfosfati, dvojni superfosfati, čiljski soliter itd., se morajo zagrebati spomladi. Osobito naj to velja o čiljskem solitru; če bi se ta podkopal prezgodaj, izpral bi dež vse njegove snovi prehitro v globočino in rastline bi le malo imele od njega.

S tem pa ni rečeno, da se mora vsako gnojilo podkopati posebej, ne, tega ni treba; razloček obstoji le v tem, da redilne snovi onih gnojil, ki se počasi razkrajajo, pridejo rastlini v prid še le v prihodnjem letu, dočim redilne snovi lahko razkrajajočih se gnojil (čiljski soliter, superfosfati itd.) že v istem letu lahko povzije. Podkopljeje se torej lahko vsa gnojila naenkrat. Lahko raztopna gnojila oddajo skoro vse snovi v istem letu od sebe; taka je torej treba trositi vsako leto, ne pa enkrat za več let, kakor se to lahko stori z težko raztopnimi gnojili.

Še bolje stori oni, ki težko razkrajajoča se gnojila enakomerno potrosi na gnoj ali na mešanec ter tega porabi še le spomladi. Po zimi se taka gnojila dovolj raztope in njih snovi pridejo še v istem letu trti v prid. Pri podkopavanju takšnega gnojila ali mešanca spomladi se doda še potrebna množina čiljskega solitra, ona gnojila, kterih nismo potrosili na gnoj in se vendar morajo rabiti.

Ker je nekdo vprašal, ali se morejo v vseh zemljah rabiti ena in ista gnojila, moramo odgovoriti, da; vendar se pa ne gnoji v različnih zemljah z isto množino. Ni mogoče za vse kraje posebej navesti, kterih gnojil naj se vzame več ali manj, to se da doseči le s poskusnjami, ali pa, če se zemlje raznih krajev kemijsko preiščejo in se določi množina v njej nahajajočih se snovij. To bodi pa omenjeno, da je v zemljah, ki imajo malo apna, dobro, če se vsaka tri do štiri leta gnoji z gipsom (mavecem). Tem se doda potrebna množina apna. Mavec ima še to dobro lastnost, da težko raztopne snovi hitro razkroji, ktere rastlina potem laglje srka. Z gipsanjem se pa doseže gotov uspeh le tedaj, če ima zemlja kaj redilnih snovij v sebi.

Fr. Gombač,
deželni potov. učitelj.

Pregledovanje zemljarinskega katastra.

(Sestavil E. Klavžar, deželni tajnik v Gorici, v pouk županom in posestnikom, na podlogi zakonov in ministerskih ukazov.)

Ker je deželna komisija za revizijo zemljarinskega katastra v zmislu § 41. zakona s 24. dne maja 1869. l. (št. 88. drž. zakonika), ustanovljena po namenu zakona s 1. dne januarja 1895. l. (št. 3. drž. zak.), uže začela svoje delovanje in je bo morala dovršiti v šestih mesecih, spoznava c. kr. kmetijska družba v svoji skrbi za kmetijske koristi deželanov za primerno, opozoriti obdačence na naslednja določila zakona z 12. dne julija 1896. l. (št. 121. drž. zak.) o pregledovanju zemljarinskega katastra:

Po § 1. je namen reviziji:

1.) da se popišejo in vzamejo v poštrev vse stalne premembe, ki so se dogodile v obdelovanju zemljišč;

2.) da se poravnajo očitne nerazmernosti med tarifi čistega prinosa za posamezne razvrstilne okraje in pa za posamezne kulturne načine v mejah istih okrajev;

3.) da se popravijo pomote in velike napake gledé uvrščenja obdelane zemlje v dobrotne razrede in pa da se vzame v poštrev, kar se je stalno premenilo na zemljiščih na boljše ali na slabše, in sicer:

a) gledé posameznih parcel ali

b) gledé celih krajev ali pa večjih zemljiščnih obsegov, imajočih enakovrstna tla.

Naslednji paragrafi določajo, da bo deželna komisija uradoma izvrševala vsa ona dela, ki so omenjena v točkah 2. in 3. navedenega 1. paragrafa; ozirati pa se jej bo na dotične pritožbe, ki jih utegnejo podati deželni odbor, občinski zastopi, kmetijske skupštine itd.

Kar zadeva premembe obdelovanja, omenjene v 1. točki, je svetovati, da jih lastniki dotičnih zemljišč oglašijo uže sedaj, ko jim je to dano na voljo, dočim jih bodo od novega leta 1897. naprej morali oglašati v izogib nevšečnih nasledkov.

Naša družba spoznava torej za dobro, da pozivlje občinske zastope ter posamezne posestnike v deželi, naj v svojo in v korist svojih ljudij čim prej predlože zgoraj omenjene pritožbe in oglase, in sicer tudi v namen, da olajšajo težavno nalogo deželni komisiji za revizijo zemljarskega katastra.

Namen zemljarskega pregleda.

Odkar je obveljala zemljarska uravnava, dogodila se je marsiktera bistvena prememba v obdelovanju zemlje, v kakovosti tal in v razmerju čistega prinosa. Namen zemljarskega pregledovanja pa je ravno ta, da se poizvedo in zaznamujejo vse take bistvene premembe, da se poravnajo očitne nerazmernosti v tarifnih postavkah čistega prinosa in se odpravijo posamezni veliki pogreški in pomote v tako zvani ocenitvi ter se vzemo v poštrev, ko se bode prihodnjič določala zemljarsina. Pregledovanje se bo torej omejevalo samo na poedine izprave in uravnave, in ne pričakujemo nobene nove razvrstitve.

Opravniki zemljarskega pregleda.

Razvidnostni (evidenčni) zemljemerci popisujejo vse obdelavne premembe ter jih jemljejo v poštrev pri odmerjanju zemljarsine; vse druge izprave ali uravnave pa izvršuje za vsako deželo posebej dotična deželna komisija uradoma, in ne potom reklamacijskega postopanja.

Kar opravi in izgotovi deželna komisija, to mora potem še enkrat pregledati in končno ugotoviti osrednja komisija na Dunaju.

Kulturne (obdelavne) premembe in dotična zglasila.

Pri pregledovanju zemljarskega katastra se bo ozirati samo na trajne premembe v obdelavah, po katerih se zmanjša ali povekša čisti donos. Če na pr. obdelam svoj delež razdeljenega občinskega pašnika ter ga izpremenim v travnik, njivo ali vinograd, je taka prememba trajna.

Če pa voda odnese, ali če se splazi kako zemljišče, ali če se odruši skala in ti zaleže njivo, ali pa tudi če porabiš zemljišče za cesto ali pot, za stavišče, imenujemo tako premembo stvarno eli premembo objekta.

Take premembe beleži in se ozira na nje evidenčni urad; komisiji za pregled zemljarskega katastra se ni baviti z njimi. Zaradi začasnih prememb pa se tudi le začasno odpuščajo davki.

Če so se trajno izpremenila tla po naravnih silah ali po človeškem delu in se je vsled tega trajno poslabšala ali zboljšala njih dobrota, ozirati se je vsekakor na tako izpremembo, saj ima trajen vpliv na rodovitnost zemlje.

Če je naravna sila zakrivila trajno izpremembo, naj dotični zemljiščni posestnik naznani stvar nekako tako:

Slavni c. kr. zemljarski evidenčni urad

v

Ker je hudournik izpodjedel moj travnik, parcela šte. v davčni občini , splazila se je zemlja v potok in je na mestu ostal gol plaz v približni izmeri štirjaških metrov.

Prosim spoštljivo, naj se ukrene uravnava zemljarskega katastra.

V dne 1896.

(Podpis)

Če je pa trajna izprememba nastala vsled človeškega dela, naj se naznani glasi morda tako:

Slavni c. kr. zemljarski evidenčni urad

v

Odkar je g. napravil nov jez na , poslabšal se je prav očitno moj travnik na desnem bregu, parc. šte. v davčni občini , vsled zastajajoče vode.

Ta travniška parcela v izmeri . . . hektarjev, . . . arov, . . . štirjaških metrov je sedaj ocenjena kot travnik II. razreda. Po popisu vzornega zemljišča pa je šteti mokre travnike s kisljo travo v V. razred.

Prosim toje spoštljivo, naj se po ogledu na lieu mesta spozna resničnost mojega naznanila in uvrsti navedeni travnik v nižji razred, kamor spada po sedanjem svojstvu tal.

. dne 1896.

(Podpis.)

Take poprave se izvrše uradnim potom in jih je javiti od slučaja do slučaja evidenčnemu zemljemercu.

Začenši leta 1897. bo dolžan vsak zemljiški posestnik, oglasiti tiste trajne premembe, ki so se dogodile do konca leta 1896, pa se morda pri pregledu še niso vzele v poštrev, do konca marcija l. 1897., — trajne premembe obdelave ki se zgode pozneje, pa vsakokrat v 6 tednih po izvršeni premembi. Take oglase brez koleka je podati vsak čas c. kr. davčnemu uradu ali pa evidenčnemu zemljemercu pismeno ali ustno.

Glasé naj se na pr. takole:

Slavni c. kr. davčni urad

v

Orano njivo, parc. šte. v davčni občini s površjem arov, . . . štirjaških metrov, sem spremenil aprila meseca t. l. v travnik s sadnim drevjem.

Naznanjam to po svoji dolžnosti za nadaljno poslovanje. V dne 1896.

ali pa

(Podpis.)

Slavni c. kr. zemljarski evidenčni urad

v

Opustivši svoj vinograd, parc. šte. v davčni občini sem dotično zemljiščno parcelo v izmeri . . . hekt., . . . arov, . . . m² spremenil polovico v sadni vrt, polovico pa v njivo.

Prosim torej, naj se po ogledu na licu mesta izvede ta sprememba v zemljarskem katastru in naj se na njo jemlje ozir, kadar se bo predpisaval davek za prihodnje leto.

V dne 1896.

(Podpis.)

Tudi županstva sprejemajo take oglase na zapisnik in morajo vsak tak zapisnik nemudoma poslati evidenčnemu zemljemercu. Zapisnik bi se glasil na pr. tako:

V občinskem uradu v dne 1896.

Anton posestnik v pride v občinski urad in prosi, naj se sprejme ta-le

OGLAS:

V preteklem in tekočem mesecu sem predelal svoj delež nekdanjega občinskega pašnika v približni meri . . . hektarjev v njivo s trtami in prosim, naj se ta trajna prememba obdelave naznani pristojnemu oblastvu v svrhu uravnave zemljarskega katastra.

Prečitano in podpisano.

., s. r. posestnik.

Pred menoj:

., s. r., s. r. župan. zapisnikar.

Župani so dolžni, opozarjati evidenčnega zemljemerca na premembe obdelave in podpirati ga v delovanju, kadar gre za dozvedbo takih prememb.

Kadar župan dozve kako premembo obdelave, mora poročati o tem na pr. takole:

Slavni c. kr. zemljarski evidenčni urad

v

Ko sem bil 7. dne maja t. l. na komisijskem ogledu zaradi zgradbe nove hiše v, sem opazil, da je kos svojega deleža na poprejšnjem občinskem pašniku parc. šte. . . . v približni izmeri . . . štirjaških metrov izpremenil v sadni vrt.

Počaščujem se, naznaniti to trajno premembo v namen, da se na njo jemlje ozir pri pregledu zemljarskega katastra.

ŽUPANSTVO V

25. dne maja 1896.

Župan:

. s. r.

Zemljemerski uradnik mora o tistih trajnih obdelavnih premembah, ktere so mu naznanile stranke same, ali jih je poizvedel od drugod ali pa sam zapazil, poizvedovati na licu mesta. K temu ogledu mora privzeti župana ali njegovega namestnika, posestnika dotičnega zemljišča in dva izvedena, krajevne razmere poznajoča zaupnika iz občine, kjer se vrši poizvedba. Zaupnika odbere občinski zastop.

Poizvedba ima namen, določiti obdelavno vrsto, kateri je bilo zemljišče trajno odmenjeno in pa njegovo dobroto.

Pri tem se je primerno ozirati na operate zemljarskega katastra dotičnih občin, posebno na podatke za sestavo dobrot (bonitetnih) razredov, nahajajoče se v popisu uzornih zemljišč in razredbenem zapisniku.

Poizvedene dejanske razmere opiše evidenčni uradnik v zglasilni poli in vsi pričujoči podpišejo polo.

Če niso vsi komisijski udje enakega mnenja, mora evidenčni uradnik v zglasilni poli razkazati različna mnenja.

Poizvedba se veljavno vrši tudi tedaj, kadar povabljeni posestnik ne pride k ogledu na lice mesta.

Obdelavno premembo je v poštev jemati od tistega leta po njeni izvršitvi, oziroma, če je dan pogoj za dovolitev desetletne ugodnosti, počenši z enajstim letom.

Evidenčni uradnik obvesti o tem zemljiškega posestnika, pustivši mu 30 dnevne rok, da morebiti vložiti rekurz (pritožbo).

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 190. Imam še od lanskega leta nekaj hruškevega mošta. Ko sem ga delal, deval sem zmlete hruške v posodo, v kateri sem poprej napravljval tekočino za škropljenje trt. Mošt je sedaj popolnoma čist, toda če se ga pije, izpahuje se po galici, in spoznam da je nezdrav. Ali se da modra galica odpraviti iz mošta? (I. P. v N.)

Odgovor: Vprašanje je, če je res kaj dosti modre galice v moštu. Modra galica je žveplenokisli baker, ktere ga žveplena kislina se je umorila z apnom, torej je nevaren še bakreni okis. Pa tudi tega ne bo dosti v moštu, ker se je bržkone spojil s sladkorjem ter se je oboril. Le kemijska preiskava mošta more pokazati, koliko je v njem bakra in če je mošt zdravju škodljiv. Ako se to dožene, ali če ste sami prepričani, da je še bakrene galice v moštu, potem ni sredstva, s katerim bi mošt popravili, in ne preostaja Vam drugo, kakor iz njega skuhati žganje.

Vprašanje 191. Kupil sem repno seme pri tvrdki Mauthner v Budapešti, iz ktere ga so izrastle rastline, ki niso repa in ktere vam pošljem na ogled. Ker je „Kmetovalec“ to tvrdko večkrat priporočal, naročil sem semena 10 kg in ga tudi ljudem prodajal. Sedaj se vsi kupci jeze, in bojim se da pridem ob dobro ime. Ali je mogoče od imenovane tvrdke zahtevati povračilo škode? (I. V. v Č.)

Odgovor: Pred vsem moramo zavračati trditev, da bi bili mi kdaj v „Kmetovalcu“ priporočali Mauthnerjevo tvrdko v Budapešti. Pač pa smo v list sprejeli njene inserate, za ktere uredništvo ni nikdar odgovorno. Mi imamo vedno dovolj inseratov, zato tudi lahko zavračamo vse sumljive, pa tudi za poštenost sprejetih ne moremo jamčiti. Od tvrdke smete zahtevati povračilo škode, pa bodite zadovoljni, če Vam sploh kaj dá; sodnijsko pot pa pustite, ker z njo ne dosežete na Ogerskem prav nič. Rastline, ktere ste nam poslali so repica (Rüben, Raps), ki ima repi popolnoma enako seme in se je prav lahko zgodila zamenja, zlasti če se pomisli, kako živahen je promet s semeni sploh v veliki semenski trgovini. Napako ste pa morda tudi sami naredili, ker ste naročili „Rübensamen“, kajti oni so vajeni za repo rabiti le izraz „Wasserrübe“ „Stoppelrübe“ ali „Turnips“. Mogoče je tudi, da je bila tvrdka sama ogoljufana. Ali ne veste, da se skoraj vse repno seme za celo Avstrijo prideluje na Kranjskem? Pri nas je ta kupčija zelo živahna in tudi že zelo okužena po sleparjih, o čemer nam je mnogo znanega. So namreč prekupeci, ki kupijo repično seme, pa je pošiljajo za repno; taki slepariji celo veščak težko pride na sled. V toliko napačni ste pa vendar le vi, ker ste šli na Ogersko kupit repno seme, dasi imamo doma najboljša. Čez našo repo in čez naše zelje ne gre nobeno drugo! Ne mislite, da je vse za nič, kar je domače, ne, imamo prav dosti dobrega v deželi.

Vprašanje 192. V naši občini je državna mitnica, skozi ktero moram peljati v mlin. Meseca septembra sem peljal žito v mlin ter sem naložil ob enem nekaj volne za prodaj. Najemnik mitnice je zahteval mitnino, ker sem imel na vozu par kilogramov volne, kar se mi ne zdi opravičeno, in zato vprašam, ali sem bil dolžan plačati mitnino ali ne? (F. M. v T.)

Odgovor: Mitničar je zahteval popolnoma opravičeno mitnino, kajti § 18. dotičnega zakona jasno določuje: „Pri teh voznjah pa ni cestninske oprostitve, če so zraven naložene kupljene ali za prodajo namenjene reči.“

Vprašanje 193. Konj hoče vse vajete in drugo usnje okoli sebe razgrizti in prežvečiti. Kako naj to preprečim, zlasti pri jermenju pod komatom? V hlevu je konj privezan z verigo, a kadar je vprežen, žveči jermen pod komatom. (V. B. na H.)

Odgovor: Da konj grize in žveči usnje, bo bržkone kaka razvada, katero si je konj prisvojil v hlevu vsled dolgega časa. Lenoba je pričetek vseh grdob! Morda ima pa konj tudi kak notranji nagon do usnja vsled pokvarjenih prebavil, v katerem slučaju bi bilo treba poskusiti z pokladanjem soli, in če to ne pomaga, s pokladanjem fosforovokislega apna. Vpreženemu konju onemogočite griziti jermen pod komatom, če popolnite vprežno opravo z vajeti nastavniki, t. j. z drugim parom vajetov, ki so istotako pripeti na uzdo, pa vodijo potem skozi obročke mimo lic, čez vrh komata ter so pripeti na hrbtu na trebušni pas. Vsak jermenar, ki zna delati gosposko konjsko opravo, zna prirediti vajete nastavnike.

Vprašanje 194. Kakšne morejo biti posledice, če živina pije izpriženo vodo. Pri nas rabimo vodo iz tako zvanih kotel, kjer tudi perejo in kamor pride raznovrstna nesnaga. Ker te kotle nimajo dotoka in odtoka, zato voda v njih smrdi ter je v nji polno drobnih živalic. Ker nimamo vodnjakov, moramo rabiti to vodo. (F. J. v P.)

Odgovor: Taka voda, kakor jo Vi popisujete, more biti zelo in mnogostransko škodljiva zdravju živine. Ne glede na to, da se s tako vodo morejo zatrošene kužne bolezni hitro razširjati, je škodljiva tudi drugače. Povzije vode, v kateri gnijejo organske snovi in zato smrdi, povzroči pokvarjenje želodca, vnetico želodca in črev ter drisko. Voda, v kateri pero ter vanjo pride lug in milo, povzroči povrnjenje, zaostajanje posteljice ter predpadnico maternice. Koder gnijejo v vodi organske snovi, tvorita se amonijak in solitrova kislina, kateri spojeni naredita, če jih živina trajno povziva z vodo, da žleze in mišice bolešno otolste, vsled česar nastajajo razne bolezni in počasno hiranje. Voda iz takih mlak je navadno zelo mehka, brez zadostne množine apna; zato dobiva živina mehke in slabe kosti, kostolomnico i. t. d.

Vprašanje 195. Ali je res dobro pokladati konjem korenje kot nadomestilo za oves in koliko? (V. M. v P.)

Odgovor: Korenje je dobra krma za konje, a ovsu ne more nadomestiti. Korenje je izvrstna krma za kobile, ki imajo žrebeta pri sebi, dalje za konje, ki bolehalo za slabostjo, na trajnem kašlju, ki nimajo teka, so zaprti ali sploh za bolezni v prebavilih. Skušnja uči, da $2\frac{1}{2}$ kg ovsu in $2\frac{1}{2}$ kg korenja da konju isto kakor 5 kg ovsu, to pa ne toliko zaradi redilnosti, kolikor zaradi zdravilne vrednosti zmesi. Žrebetom priporočajo pokladati na dan $2\frac{1}{2}$ do 5 kg korenja.

Vprašanje 196. Vsled letošnjega mokrega vremena in silno močne peronosporje je naša občina pridelala tako malo krompirja, da ga niti za seme ne bomo imeli, razven tistih gospodarjev, ki so imeli sajen krompir „bela kraljica“. Kupiti bomo morali mnogo semenskega krompirja, zato prosimo za svet, katero vrsto krompirja naj v bodoče sadimo. Naš hribovski svet je ugoden za pridelovanje krompirja. Želeli bi vrsto, ki je rodovitna, zgodna ter debla za jed in kupčijo. (F. G. v M.)

Odgovor: „Bela kraljica“ je tista vrsta, ki je pri nas na Kranjskem znana pod imenom „onejidovec“ in ki tudi pri nas najbolje uspeva, zato Vam jo najtopleje priporočamo. Krompirja onejidovca morete dobiti na Kranjskem cele vagone, in sicer po navadni tržni ceni. Onejidovec ima le to napako,

da ni posebno zgoden, temveč je le nekako srednje zgoden do pozen. Onejidovec izvrstno rodi, je belega mesa, zdrav in zelo dober za jed; kar se pa tiče kupčije, je zavisno od tržišča. Tako na pr. vemo, da sta za Vas Trst in Reka glavni tržišči, a tam hočejo imeti rumen krompir z grampasto kožo, (ribničan, hrastavec), kakeršnega ni nobene nove vrste, stare so pa popolnoma opešale ter nič več ne rode in silno gnijejo. Mi smo se zelo trudili, da bi bili dobili tako rumeno vrsto, a ni se nam posrečilo. Za poskušnjo bi Vam priporočali krompir „julij“, ki je zelo rodovit in najzgodnejši, je tudi zdrav in rumenega mesa, pa ima gladko kožo ter le srednje debele ter majhne gomole. Tega krompirja morete dobiti pri naši družbi.

Gospodarske novice.

* † Gospod Josip Rus, posestnik v Mirni Peči in družben ud, je umrl 16. dne t. m.; istotako dolgoleten ud gospod Anton Prosenik, trgovec in posestnik v Metliki. Naj počivata v miru!

* Umetna gnojila, in sicer kajnit ter Tomasovo žindro, je družba razposlala naročnikom zadnje dni meseca oktobra. Tisti, ki so obljubili priti po gnojila osebno, naj to store precej, ker nam gre tesno s prostorom v skladišču. Od naročenih 30 vagonov se odda še nekaj stotov, ktere moremo dati tistim, ki se precej zglašajo.

Živinska sol utegne prihodnje leto na lažji način dobiti se, ker je bil ravnokar državnemu zboru predložen nov zakon, ki dobavo te soli izdatno olajšuje. Če se ta zakon sprejme, dobivala se bo živinska sol v prodajalnicah, kakor navadna sol.

* Premovanje govedi se je zvršilo po objavljenih vzporidih ta mesec v Senčurju, v Godoviču in v Metliki. Žal, da je v prvih dveh krajih silno dež oviral premovanje, a vzlic temu se je pokazal povsod velik napredek v živinoreji. Zaradi pomanjkanja prostora v današnji številki smo prisiljeni odložiti imenik premirancev za prihodnjo številko.

* Kaki 1500 cepljenih drevesec odda mokronoška podružnica spomladi l. 1897. Vsak podružnični ud, ki se oglasi pravočasno, dobi 6 drevesec brezplačno; ako jih želi več, dobi jih po 15 kr. komad. Za neude je cena po 30 kr. Udje naj se oglase do 10. dne novembra t. l., neudje od 10. dne novembra t. l., pa do 1. dne februarja 1897. l., in sicer ustno ali pismeno pri gospodu grajščaku Ulmu v Klevevžu (Klingenfels), pošta Šmarjeta.

* Izredni občni zbor c. kr. kmetijske družbe v Novem Mestu se je izvršil 15. dne oktobra t. l. z jako povoljnim uspehom. Zbralo se je nad 150 udov, tako da se je zborovanje moralo vršiti v dvorani „Narodnega doma“, mesto v prvotno določeni manjši dvorani mestne hiše. Po otvoritvi vinarske razstave, katero omenjamo niže doli, se je pričelo zborovanje pod predsedstvom družbenega predsednika gospoda cesarskega svetnika J. Murnika ter ob navzočnosti vladnega zastopnika c. kr. vladnega tajnika gospoda dr. pl. Krona, zastopnika deželnega odbora gospoda dr. I. Žitnika, c. kr. okrajnega glavarja gospoda pl. Vestenečka, mestnega župana novomeškega dr. Šegule i. dr. Zborovanje je bilo vse-skozi zanimivo ter se je še posebno dobro sponeslo zaradi tega, ker so bili skoraj vsi slovenski vinarski strokovnjaki navzoči, ki so s svojimi bogatimi izkušnjami pomagali točke dnevnega reda razjasniti vsestransko. Tako so bili navzoči gosp. Belle, štajerski deželni potovalni učitelj za vinarstvo iz Maribora, g. R. Dolenc, vodja vinarske šole v Grmu, g. Gombač, deželni potovalni učitelj za vinarstvo iz Ljubljane, g. F. Drašler, upravitelj državne trtnice iz Kostanjevice, g. Fr. Kavčič, upravitelj državne trtnice iz Vipave, g. B. Skalicky, vodja

tehniških del za zatiranje trtne uši v Novem Mestu, g. dr. T. Romih, vodja del za rekonstrukcijo vinogradov v krškem okraju g. A. Wutscher, enolog v Sentjerneju i. dr. Podrobne razprave objavimo obširno v tem listu, kakor hitro dobimo stenografski zapisnik tega zborovanja, ki se je zvršilo na veliko čast dolenskim vinarjem, naši družbi in novomeški podružnici ter njenemu načelniku gosp. adjunkt Rohrmannu, ki je poprijel inicijativo za občni zbor in za razstavo.

* **Vinarska razstava**, katero je priredila novomeška podružnica ob priliki izrednega občnega zbera naše družbe v Novem Mestu ter jo otvorila 15. dne oktobra, se je vrlo dobro sponesla. V dveh prostornih sobah je bilo nastavljenih nepričakovano veliko predmetov, ki so vsi v zvezi z vinarstvom, zlasti z obnovitvijo vinogradov, uničenih po trtni uši. Slavnostna otvoritev se je višila 15. dne oktobra dopoldne ob 9. uri. Navzoči so bili: Predsednik kmetijske družbe ces. svetnik Ivan Murnik, vladni tajnik dr. pl. Kron, zastopnik dež. odbora dr. Ign. Žitnik, prošt Urh, okr. glavar O. pl. Vesteneck, novomeški župan dr. J. Šegula, vodja dež. zavoda R. Dolencec, obilo veleposestnikov, duhovščine, učiteljev itd. Množica navzočih kmetov-vinogradarjev pa je pričala za izredno zanimanje za stvar. Točno ob 9. uri je povzel kot načelnik polnoštevilno navzočega odbora novomeške kmetijske podružnice g. Viljem Rohrmann besedo in v jedernatem nagovoru pozdravil g. predsednika kmetijske družbe Iv. Murnika, zatrjujoč mu, da ne prestane nikdar v delovanju za prosep kmetijstva, ter ga je prosil, da otvori razstavo. Gosp. predsednik se je na to v lepih besedah zahvalil tako marljivemu odboru novomeške podružnice, kakor tudi vsem razstavljalcem, ter izrekel, da odvarja razstavo; takoj na to so stopili povabljeni z g. Murnikom na čelu v razstavine prostore. — Podroben popis razstave objavimo v prihodnji številki.

* **Prilogo, zadevajočo kmetijske stroje** je današnji številki „Kmetovalec“ priložila tvrdka Ph. Mayfarth na Dunaju, na katero opozarjamo cenj. čitatelje.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k občenemu zboru kmetijske podružnice v Horjulu, ki bode 8. dne novembra t. l. ob 3. uri popoldne v šolskem poslopju v Horjulu.

V Z P O R E D:

1. Pogovor o napredovanju v kmetijstvu z ozirom na dosežanje delovanje podružnice.

2.) Volitev enega odbornika in novega načelnika.

V Horjulu, 28. dne oktobra 1896.

Fr. Dolinar s. r., načelnik.

Št. 15.807.

R a z g l a s.

Na podstavi člena 5. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v katerih je razširjena plučna kuga, in sicer:

1.) Iz vladnih okrajev Potsdam, Devin, Düsseldorf, in Kolin v kraljevini Pruski;

2.) iz okrožnih glavarstev Draždane in Lipsko v kraljevini Saksonski;

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane vsled razpisa ministerstva za notranje stvari z 11. dne septembra t. l., št. 30.920., oziroma vsled tuuradnega razglašja s 14. dne septembra t. l., št. 14.245.

To se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 10. dne oktobra t. l., št. 34.045., daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. z l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 14. dne septembra 1896.

Št. 16.282.

R a z g l a s.

Ker se je z nekim večjim prasičjim transportom z bukovin-skimi prasiči iznova zanesla svinjska kuga v oba potična okraja Kočevje in Logatec in se je teh za rejo namenjenih prasičev več razprodalo, s tem pa se je kuga hitro razširila po 12 občinah, 32 vaseh in 49 dvorcih, zatorej deželna vlada dotlej, dokler se ne ukaže drugače, na podstavi § 4. ministerskega ukaza z 9. dne junija 1895. l., drž. zak. št. 79., prepoveduje za sodne okraje Ribnica in Velike Lašice (polit. okraj Kočevje in za Lož in Cirknica (polit. okraj Logatec) uvažanje, izvažanje in prevažanje ščetincev, ako se isto ne godi po železnici.

Izjeme od te prepovedi smejo iz preskrbovalnih ozirov dovoljevati politična oblastva za konsumni kraj Ljubljano, in sicer samo za pitane prasiče, ki se zakoljejo v 24 urah, potem ko so se pripeljali v mestno klavnico v Ljubljani. V tem primeru se morajo prasiči pripeljati do prve bližnje železniške postaje, po izvršenem ogledu po železnici v Ljubljano in tukaj na voze brez pomude v mestno klavnico.

Kadar dospó takšne prasičje pošiljatve iz zgoraj omenjenih sodnih okrajev v Ljubljano, je o tem, kar najhitreje obvestiti mestni magistrat, da nadzoruje, da se prasiči kar najhitreje zakoljejo.

Za to upotrebljavane vozove je pod nadzorstvom in takoj, ko se prasiči izlože iz njih v klavnici po predpisih očistiti in razkužiti.

Ti predpisi se ne dotikajo zapornih odredb, ktere so c. kr. okrajna glavarstva izdala za okužene kraje.

Prestopki te prepovedi se strogo kaznujejo po zakonu s 24. dne maja 1882. l., drž. zak. št. 51.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 21. dne oktobra 1896.

Listnica uredništva.

A. T. na V. Trte za latnike, in sicer žlshtne vrste, ki zgodaj zore in gotovo tudi pri Vas dozore, dobite pri grajščin-skem oskrbnistvu na Slapu pri Vipavi. Priporočali bi Vam portugalko (zelo zgodnja vrsta s črnim grozdem), avguštano, razne vrste španjola i. t. d. Trte Vam priskrbi tudi vsak Vipavec, ki vozi mimo Vas sadje.

R. T. v L. Resno Vam odsvetujemo tako podjetje, ker prav gotovo ne bo uspevalo. Skušnje uče, da so taka podjetja prav povsod prišla na nič, kar je čisto naravno; saj nosijo uže pri rojstvu smrtno kal v sebi. Mi pa o celi zadevi zato nič ne pišemo, ker bi se nam pri današnjih razmerah utegnili očitati politično strankarstvo; tega pa nečemo in ne smemo, ker družba mora ostati vedno nad strankami.

A. P. v L. Povejte, kako bolan je popek Vašega teleta, potem Vam povemo, kako ga je treba zdraviti.

J. T. v S. M. Na vsa vprašanja je uže odgovorjeno nekoliko med spisi, nekoliko med odgovori v zadnji in pričujoči številki „Kmetovalec“.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 20. V Ljubljani, 31. oktobra 1896. Leto XIII.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 31. oktobra 1896. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja, novo blago gld. 45.— kr. do gld. 48.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 50.— kr. do gld. 60.— kr.; gorenjska repa gld. 26.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 10.50 kr.; konopno seme gld. 12.— kr. do gld. 12.25 kr.; kuminovo seme gld. 26.— kr. do gld. 28.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 8.— kr.; rudeči Hrvat gl. 7.50 kr.; prepeličar (koks) gld. 9.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 11.— kr. do gld. 12.— kr. brez dima sušene gld. 13.— kr. do gld. 15.— kr.

Orehi domači: gld. 11.— kr. do gld. 12.— kr.

Ježice nove: gld. 2.50 kr. do gld. 3.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 30.— kr. do gld. 32.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 32.— kr. do gld. 33.— kr. „ težke od 30 do 40 kg „ „ 26.— „ „ 27.— „ lahke „ „ 27.— „ „ 28.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukšanih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telčje kože: 45 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.80 kr. do gld. —.95 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 28 kr. za kg.

Druge vrste 15 do 18 „ „ „

Kože lisic	po gld.	3.50 do 3.75	} za par.
kun	7.—	8.—	
dihurjev	2.—	2.50	
vidr	6.—	7.—	

Kože zajcev po 10 do — gld. za 100 komadov.

Pepelika (potoši) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 31. oktobra 1896. Pšenica gld. 7.80 kr., rž gld. 6.— kr., ječmen gld. 5.50 kr., oves gld. 6.50 kr., ajda gld. 8.— kr., proso gld. 6.— kr., turšica gld. 5.20 kr., leča gld. 10.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 2.10 kr., slama gld. 1.80 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 30. oktobra 1896. Pšenica gld. 8.18 kr., rž gld. 7.22 kr., ječmen gld. 8.20 kr., oves gld. 6.20 kr., turšica gld. 4.60 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Raznovrstne vozove

izdeluje in jih ima tudi v zalogi

PETER KERŠIČ

izdelovalec vozov in konjezdравниški kovač v Spodnji Šiški pri Ljubljani. (84—4)

„Šaljivi Brivec“,

list za kratek čas in zabavo, izhaja po 3krat na mesec ter stane za celo leto 5 kron. (95—1)

Lastnik in urednik

Miloš Kamušič v Trstu.

Apneno klajo

(od Mih. Barthelna in drugov na Dunaji)

najboljša primes k krmi za živino in kuretnino, dobi se pri

Ivanu Pauserju,

trgovcu v Ribnici.

(39—15)

Novi stroji

so naprodaj zarad opustitve gospodarstva in sicer 1 gepelj, 2 mlatilnici, 1 slamoreznica i. t. d. ter en par ponijev z vozom vred.

Pojasnila daje

(92—1)

grajščinsko oskrbnništvo v Predvoru,

pošta Tupaliče na Gorenjskem.

Priznano najboljša krma

za rejo kakor za mleko pri govedi ob enem pa kot nadomestek
za oves pri konjih, so posušene tropinje od piva, ktere je
dobiti pri (65—9)
bratih Kosler v Ljubljani.

Gospodarsko kuharico

išče podpisano vodstvo. Kuharica biti mora že bolj po-
starna ženska pridnih rok, skozi poštenega obnašanja.
Ona znati mora tudi dobro slovenski pisati ter računati.
Njeno poslo je to, da s pomočjo jedne dekletke za učence
in posle kuha, kruh peče, namizno in posteljno perilo
pere, mlečno klet in svinjake nadzoruje. Plača 10 gold.
na mesec. (93—1)

Pisma oglasila pošljejo naj se do 15. novembra:

Vodstvu deželne kranjske vinarske, sad-
jarske in poljedelske šole na Grmu pri
Novem Mestu na Dolenjskem.

JOSIP LEUZ

trgovec

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje različne pridelke, kakor: lepe, drobno narezane,
posušene jedilne gobe, sveže črešminove jagode, divji
kostanj, želod, ježice, bukov žir, koruzne lase z odstra-
njenimi črnimi konci, posebno pa krompir ter sadje za
mošt, zadnja dva pridelka tudi cele vagone. — Dalje ku-
puje smrekovih storžov vsako množino; i. s. plačuje
vse po možno visokih cenah. (80—5)

Puškarske izdelke,

priporoča slavnemu p. n. občinstvu, kakor: vsakovrstne
puškarske izdelke najnovejših sistemov, puške:
lovske za brok ali kroglice, kakor tudi take za
tarčo, sobne puške (Flobert), ter orožje v osebno
obrambo.

Vsakovrstna popravila in predelovanja po najnižjih cenah.

Vse pri meni izdelano orožje je samo ročno delo
iz najboljšega materiala; vse puške so uradno preskušene
in dobro uravnane. (34—19)

☛ Za vsako delo sem vestni porok sam. ☛

Obširne ilustrovane cenike, slovenske in nemške, do-
pošiljam na zahtevanje poštne prosto.

ANTON SODIA, puškar v Borovljah
(Ferlach) Koroško.

Sladkor „Sacharin“,

kateri je 300krat sladkejši kakor navadni sladkor, prodaja po
nizki ceni (94—1)

DAVORIN PODLESNIK, trgovec

v Radečah pri Zidanem mostu.

☛ Tega sladkorja zadostuje za 200 litrov vina samo 1 dg. ☛

Več tisoč lepih, zalizanih

☛ **polžev** ☛

kupi

(89—2)

M. G. SUPAN v Ljubljani,

Dunajska cesta.

☛ Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta. ☛

Stiskalnice za sadje

s trajno delujočem dvojnem in
pritisk vravnajočem pritiskalom
„Herkules“, ki zajamčeno opravi
20% več dela kakor koli druga
stiskalnica.

Sadni in grozdni MLINI,

grozdni roblači,

popolne moštarnice, stalne
in vozeče,

stiskalnice in mlinci za izdelovanje soka
iz malin, ribezla i. t. d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezati
in lupiti sadje. (64—8)

Najnovejše samedelujoče patentovane trtne
škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot po-
sebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par
na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odlikovana z nad 300 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.
Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj.
Zastopniki in prekupei se iščejo.

Išče se vrtnar,

kateri bi bil v vseh strokah vrtnarstva, osobito pa v
sadjarstvu popolnoma izvežban. Prednost imajo krepki
prosilci, kateri imajo dobra spričevala o svoji strokovni
izobraženosti in dosedanjem službovanju, ter so zmožni
poleg kakega slovanskega tudi še nemškega jezika v
govoru in pisavi. (87—2)

Natančnejši pogoji se zvedo pri

vodstvu c. kr. rudniške šole v Idriji
na Kranjskem.

Barthelново apno za poklajo.

Najboljše sredstvo, katero pri mladi živini otrjuje kosti, prepreči njih omehčanje in melek mozeg; zoper podpadnico in lizavost, prezgodnje skotenje, šen in glodavost, ter pomnoženje mleka.

Kakšno je apno za poklajo?

Apno za poklajo je bel prašek, narejen iz kostne moke, ktera se nabava iz izbranih, najbolj zdravih kosti, iz katerih je odpravljen ves lim. Ta prašek je napravljen tako, da je brez vsakega duha ter se vzdrži v suhih shrambah leta in leta ne da bi kaj oslabil na kakovosti.

Kako se napravi apno za poklajo?

Napravljanje tega apna se vrši na mnogovrstne načine. Navadno se izdeluje v dveh vrstah, in sicer bel in rujav. Za rujav prašek se koristi odbero, odpravi se iz njih lim, ter se s solno kislino pomešane razdrobe; nato se z izplaknjevanjem z vodo odpravi solna kislina in klor ter se kosti posuše, zmeljejo in presejejo. — Ta apnena poklaja ima 30—34% fosforove kislino; več nikdar ne, ker jo v kosteh splah več ni.

Drugi zboljšani način napravljajpa pa je, da se iz kosti v velikih kotlih s parom odpravi lim in naio s pomočjo velike vročine sežgo. Pri temu načinu izdelovanja je apnena klaja čistejša, bolj bela in redilnejša, ker ima v sebi 40–45 % fosforne kisline, ker se iz 135 do 140 kg očiščenih kosti napravi komaj 100 kg belega apna za poklajo.

Je li apno za poklajo prava krma?

To apno se ne mora smatrati kot krma drugih vrst n. pr. otrobi, sirto žito i. dr., ampak kakor primes k krmi, katera vzbuja slast kakor sol, katera sama na sebi tudi ni nikaka krma a se vender mora pridevati.

Kak namen ima to apno za poklajo?

To apno ima namen, da se pomanjkanje fosforove kisline v krmi nadomesti. Drugi mnogovrstni učinki tega apna so pa že tako mnogokrat opisani bili.

**Kdaj je primes tega apna h krmi neob-
hodno potrebna?**

Pri vseh kostnih boleznih, posebno pri omejevanju in drugih.

Kdor je primoran, posebno tako krmo pokladati, ki nima dovolj apna, ali ki rada kisla postane, gomoljaste in koreninske rastline, posebno krompir, peso, in rastlino, ki rase na zemlji, ktera ima malo apnenca, senó iz poplavljenih travnikov ali pa od dežja izprano repino listje in zrezke, nadomestila za mleko, ki se dajo sesajočim mladičem: žganinsko snov in tropine, bode jako previdno ravnal, če bode dajal živini fosforno-kislega apna, da prepreči slabe posledice take krme, ki nima apna v sebi, in mnogotere bolezni n. pr. neprebravnost, drisko, mršavost podpadnico i. dr.

Fosforno-kislo apno naj se rabi, če živinče pri dobri klaji noče rasti, če ima sesajoče malo krvi, če plemenska živina mršava postaja, ne da bi se videla kaka gotova bolezen in če ima redko kislo-smrdeče blato.

Če se fosforno-kislo apno prideva klaji, ki ima mnogo protejina in je lahko prebavljiva, je to edino sredstvo, s katerim se prepreči omehčanje kosti pri govedu in mehek mozeg pri prešičih in psih, in s katerim se odstrani lizavost.

Fosforno-kislo apno daje se tudi živali, ktera je postala vsled prebille kisline v želodcu in črevesu lizava, glodava in ki rada dlako in volno grize.

Še več fosforno-kislega apna kot molzne krave rabi breja živina. Za mlado, razvijajočo se živinčo je treba fosforno-kislega apna pridelovati, ker omogoči dober razvitek in zelo močne kosti.

Če se breji živali z dodatkom fosforno-kislega apna pri klaji omogoči, da dobi v se izvanredno množino fosforne kisline, katero potrebuje, je naravno, da med brejostjo in skotenjem mladiča manj oslabi, in da mladiči s trdnjšim okostjem pridejo na svet.

Za rejo govedine, bodisi za pleme ali za paitanje, ne more se uporaba fosforno-kislega apna dovolj priporočati.

Kako rabiti to apno in koliko naj se ga daje vsak dan živini?

S poklajanjem tega apna naj se prične takoj, ne šele potem, ko se pri živini pojavijo bolezni in druge v začetku navedene navade.

To apno poklaja se **govedini**, **ovcam** in **prašičem** malo poštropljeno in primesano detelji, zametu ali rezanci. **Konjem** se daje mej poštropljenim senom.

Daje se vsak dan:

odraščnemu konju	15—20	gramov
» govedu	25—40	»
pitanemu volu	40—50	»
odrašćeni ovci	10—20	»
psem	2—5	»
mladim psem	$\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$	»
odraščnemu prašiću	10—20	»
žrebetu ali teletu	8—15	»
jagnjetu ali pujsku	3—6	»
mladi kuretni	$\frac{1}{2}$ —1	»
stareji »	1—2	»
breji živini po njihovi vrsti po	2—10	» veđ.

**Ali je tudi letos potrebno poklajati živini
apno?**

V letih, ko je veliko dežja in mraza, ko so bili vsi travniki več ali manj vedno preplavljeni ter je vsled tega seno in otava izprana in kisla, je neobhodno potrebno krmiti, oziroma pridelovati k rmi to apno, ker le tedaj se preprečijo pojavi kakor: omehčanje kostij, lizavost, gladovost in druge take bolezni.

Kako naj se poklaja to apno?

To apno se poklaja živini, in sicer: med pijačo ali se ga daje živini, da ga liže ali se naravnost na krmo potrese n. pr. pri konjih se doda k zobanju, pri govedih med pominjke itd. — Živina postane zelo ješča kar je na vsak način dobro znamenje. — Fosforo-kislega apna se daje ob pričetku, t. j. toliko časa, da se živina privadi, 8—14 dni, le polovico toliko kakor je zgoraj omenjeno. — Preveč naenkrat se pa tega apna tudi ne sme dati, da ne dobi živina driske.

Koliko stane priklaja tega apna?

Veliki živini, n. pr. molzni kravi naj dajemo po 50 gramov fosforno-kislega apna na dan; to torej stane, ker dobite za 20 gld. 100 kilogr. vsak dan 1 kr. ali v enem letu 3 gld. 65 kr. Ti troški so v primeri z dobičkom neznatno majhni: Če se poklaja, recimo zrebetu, tri leta vsak dan po 20 gramov fosforno-kislega apna, stane to na leto 1 gld. 53 kr., v treh letih torej 4 gld. 59 kr., za to pa postane konj prav razvit, ter ima jako trdne kosti; s tem pa je za 100 gld. več vreden. (91—1)

Svarilo!

Posamezne tvrdke prodajajo pod imenom **klajno apno** (Futterkalk) očenojeno moko iz kosti, ki ima komaj 28–30% fosforove kisline, zato pa veliko klora in arsena, ki pri pravilnem krmljenju škodljivo vpliva na živalski organizem. Zaradi njegovih organskih sestavin ga živina **sploh ne** ali pa vsaj **nerada** jemlje, in je zanje **težko prebavljiv**. Pred nakupom takega blaga se svari!

Cena: 5 kilogram. z vreco vred (za poskušnjo) na Dunaji 1 gld. (Pošlje se lahko po pošti.) 100 kilogram. v vrecah po 50 kilogram. (s 40% fosforove kisline) stane 16 gld., (s 30—35% fosforove kisline) pa 12 gld. 100 kilogram. v zalogi na Dunaji. Kdor več potrebuje, dobi primerno cenejše. Obe vrsti sta arzenika in klora popolnoma prosti.

Miha Barthel & drug. na Dunaju.

X., Keplergasse št. 20.

Dopisuje se slovenski!

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijavi med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Hlapca gospodarja, zvestega, večdega v kmetijstvu, išče Josip Kristan, c. kr. profesor v Kopru, Istra. (139)

Do 1000 mernikov lepega domačega ovsa imajo naprodaj po 7 gld. 100 kg postavljen na kolodvor v Logatcu, posestniki kmetijske podružnice v Rovtah. Več se poizve pri Jak. Kuncu, posestniku v Rovtah št. 95. (145)

Ovčarsko psico, 3 leta staro (sive barve), ki je pri ovcah čuječa in dobra za rejo. Kdor bi jo hotel kupiti, vdobi jo za mali denar pri Francetu Margonu v Trnju št. 35, pošta Št. Peter na Krasu. (146)

Lastniki parmen, kanadskih, kašelskih in drugih rajnet, mešančigerjev in kosmačev in vsakovrstnih maslenk naj mi naznanijo ceno in množino vsake vrste. Dr. J. Jan, Ljubljana. (147)

Hudega psa za čuvaja, mogoče kraškega plemena, kupi Anton Belc v Št. Vidu nad Ljubljano. (148)

Bika, črnosiv, 1 leto star, prav lep, ima naprodaj Marija Medved, posestnica v Zagorju ob Savi. (149)

1000 kg lepih, odtrganih jabolk ima naprodaj Jos. Aljančič, posestnik na Hudem pri Trzinu. (150)

Štiskalnico za grozdje in sadje posojuje proti primerni odškodnini And. Druškovič, trgovec z železnino v Ljubljani, Glavni trg. (151)

Kmetijske stroje:

sadne in grozdne mline, stiskalnice s trajno delujočim dvojnimi in pritiskom vravnajočim tlačilom, slamoreznice, ročne mline za žito s kameni, gpele, travniške brane itd. popravila. Izdeluje ter po najnižjih cenah iz zaloge prodaja domača tverda.

Pehani, Lorber & dr.

tovarna strojev in livarna v Žalcu pri Celju.

Dalje prevzemlje v izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela, posebno za žage in mline, kakor: zobna kolesa, kolobarje za jermena, zamašnjake, logarje, železna vretena (obdelana) itd., proizvaja in prodaja: vlitte kotle (marijacejske), stopničaste roste in navadne, razne plošče, možnarje, železne ograje, poževne stopnice, trdo vlita železna kolesa itd.

Vsi izdelki so iz zjamčeno najboljšega železa, njih izvršba najskrbnejša, postrežba točna in najprijaznejša, a cene kolikor mogoče nizke. (12-18)

☛ Za vsak stroj in vsako delo se jamči. ☛

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti, ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam. (27-17)

Pismena vprašanja pod „9.132“ **Građec**, poste restante.

Vrtnarski učenec,

ne pod 13 let star, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se takoj vsprejme pri (90-2)

ALOJZIJU KORSIKA,

umetni in trgujoči vrtnar v Ljubljani.

Več bikov

plemenjakov razne starosti montafonsko-švicke pasme, potem več telic razne starosti ter krav ima naprodaj (88-2)

Grajščina Fužine pri Ljubljani.

Več se poizve pri grajščinskem oskrbništvu.

Posestvo naprodaj!

Iz proste roke prodam posestvo cenjeno 8000 gld., katero leži v lepi, proti solncu obrnjeni legi z rodovitnimi njivami brez kamenja, ki merijo 11 oralov, 9 oralov travnikov z dobro pično krmo, ter 7 oralov dobro ohranjenega gozda. Hiša in gospodarsko poslopje je v prav dobrem stanu. Hlev za 20 glav govede ter konjski hlev posebej. Dalje se nahajata pri hiši kozolca (toplarja) z osmimi okni (štanti) in kozolec (samec) z 6 okni, potem shranilnica za žito, sušilnica za sadje, vrt obsegajoč 2 oralu z mnogovrstnim sadnim drevjem. Kupci naj se obrnejo pismeno ali osebno na lastnika

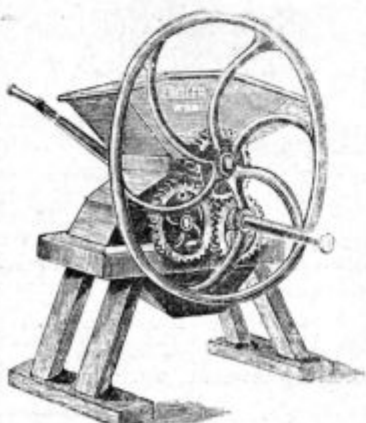
Jožefa Kneza v Volovnem Dolu,

župnija Peče, okr. Berdo, pošta Vače.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

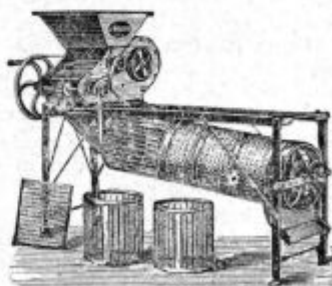
Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamareznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (17-15)

IG. HELLER na Dunaju

II, Praterstrasse 49.

☛ Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! ☛

Zastopniki se iščejo.